

ISIKUNIMEDE NORMPEALDISED**SISUKORD**

Sissejuhatuseks	3
I. NORMPEALDISED	4
<u>1. Normpealdise valik</u>	4
1.1. Kõige enam tuntud nimi	4
1.2. Pseudonüümid	5
1.3. Erinevad bibliograafilised identiteedid	5
1.4. Erinevad identiteedid märksõna/personaaliaregistris	7
1.5. Nime muutused	7
<u>2. Valik sama nime eri kujude vahel</u>	8
2.1. Täielikkus	8
2.2. Keel	9
2.3. Nime esimese elemendi valik	10
<u>3. Ladina- ja slaavikirjalised nimed</u>	12
3.1. Autoriregister	12
3.2. Märksõna/personaaliaregister	14
<u>4. Nimelisandid</u>	15
4.1. Aadlitiitlid ja aunimetused	15
4.2. Pühakud	15
4.3. Vaimulikud	16
4.4. Lisandid perekonnanimede järgi sisestatud nimedele	16
4.5. Lisandid eesnime järgi sisestatud nimedele	17
4.6. Nimelisandite vormistamine	19
II. NORMIKIRJE KOOSTAMINE	21
<u>5. Üldist</u>	21
5.1. Millal normikirje(d) koostatakse	21
<u>6. Viited</u>	21
6.1. Äraviited	22
6.2. Sideviited	24
<u>7. Normikirje MARC21-vormingus</u>	25
Sierra püsipikkusväljad	25

Marker (Leader)	26
008	26
040 Kataloogimiskoht	28
043 Geograafiline piirkond	28
100 Isikunime normpealdis	29
400 Nime rööpvorm, äraviide	30
500 Seotud normpealdis, sideviide	30
667 Varjatud märkus	31
670 Allika märkus	32
680 Avalik märkus	33
9XX Info kirjeldaja kohta	33
<u>LISA. KIRJETE NÄITED</u>	34
Erinevad bibliograafilised identiteedid (pseudonüümid)	34
Nimemuutused	36
Baltisaksa nimed	37
Vene nimed	40

SISSEJUHATUS**Sisukord**

Käesolev juhendmaterjal on mõeldud isikunimede normpealdiste ning normikirjete koostamise juhiseks ELNET Konsortsiumi liikmesraamatukogudes.

Juhendi koostamise aluseks on rahvusvahelised kataloogimisreeglid AACR2 ja RDA ning elektronkataloogimise vorming MARC21, millele on lisatud täpsustavaid märkusi, selgitusi, juhiseid ja näiteid, mis tuginevad Eesti kataloogimispraktikale ja ELNET Konsortsiumi kataloogimise ja nimenormandmete töörühma otsustele.

Juhendmaterjal koosneb kahest eraldi kasutatavast osast. Esimene osa sisaldab juhiseid isikunimede normpealdiste valiku ja vormistamise kohta normikirjetes ning bibliokirjetes. Teises osas on täpsemad juhised isikunimede normikirjete koostamiseks MARC21 vormingus.

Täieliku normikirjete MARC21 originaalversiooni leiab aadressilt <http://www.loc.gov/marc/authority/ecadhome.html>.

Mõisted:

Normpealdis ühtne kontrollitav otsielement.

Äraviide (vaata-viide) viide mittekasutatavalt nimevormilt või märksõnalt teisele, mille all leidub otsitav andmestik, lüh: vt.

Sideviide (vaata-ka-viide) viide, mis juhib samalaadse või täiendava ainese juurde, lüh: vt ka.

Ristviide kaks sideviidet, mis vastastikku seovad kaht nimevormi või märksõna.

Lühendid ja tähistused:

K	korratav väli või alamväli
MK	mittekorratav väli või alamväli
#	tähistab tühikut, kirjesse seda tähist mitte sisestada!
ERRB	Eesti retrospektiivne rahvusbibliograafia

NB! Sierras/Millenniumis ei sisestata kirjesse alamvälja **la** tähist, kui väli algab selle alamväljaga. Juhendis toodud alamvälja **la** tähised on illustratiivse tähendusega. Kui alamväli **la** on väljal mujal kui esimesel kohal, siis sisestatakse vastav tähis ka kirjesse.

I. NORMPEALDISED

1. NORMPEALDISE VALIK

1.1. Kõige enam tuntud nimi

[Sisukord](#)

Isikunime normpealdiseks (eelisnimeks) valitakse **üldjuhul** see nimi, mille järgi isik peamiselt tuntud on. See võib olla isiku kodanikunimi, pseudonüüm, aadlitiitliga saadud nimi, hüüdnimi, initsiaalid või muu nimi. **NB!** Initsiaalide vahel on alati tühik.

NÄITED

Haava, Anna, |c|pseud., |d|1864-1957
mitte Haavakivi, Anna

Tolkien, J. R. R., |d|1892-1973
mitte Tolkien, John Ronald Reuel

Teresa, |c|cema, |d|1910-1997
mitte Bojaxhiu, Agnes Gonxha

Isiku kõige enam tuntud nimi määratakse kindlaks nende teoste järgi, mille isik on välja andnud oma emakeeles, ning teatmeteoste jm autoriteetsete andmeallikate järgi.

Kui isik on tuntud enam kui ühe nime järgi (arvestamata pseudonüüme), valitakse normpealdiseks selline nimi, mille järgi see isik on ilmselt kõige enam tuntud (nimi, mis domineerib).

Valitakse üks nimi või nimevorm vastavalt järgmisele eelistusjärjestusele:

- 1) nimi, mis esineb kõige sagedamini isiku originaalteostes
- 2) nimi, mis esineb kõige sagedamini autoriteetsetes allikates (alati kontrollida mitut allikat)
- 3) kõige viimane nimi.

Kui isik on töötanud mitteverbaalsel alal (nt maalikunstnik, skulptor) või ei ole tuntud põhiliselt autorina, tehakse kõige enam tuntud nimi kindlaks tema emakeeles või tema tegevus- või kodumaa keeles ilmunud teatmeteoste järgi.

1.2. Pseudonüümid

Sisukord

Kui ühe isiku kõik teosed ilmuvad ühe pseudonüümi all, valitakse normpealdiseks see pseudonüüm. Kui tegelik nimi on tuntud, tehakse ära viide sellelt nimelt pseudonüümile.

NÄITED

Tammsaare, A. H., |cpseud., |d1878-1940
ära viide Hansen, Anton

Sand, Georges, |cpseud., |d1804-1876
ära viide Dupin, Amantine Lucile Aurore

Твен, Марк, |cpсевд., |d1835-1910
ära viide Клеменс, Сэмюэл Лэнгхорн

Kui autor kasutab mitut pseudonüümi või oma tegelikku nime ja pseudonüümi, kasutatakse iga teaviku puhul seda nime, mille all ta ilmub. Igale nimele koostatakse oma normikirje, mis seostatakse sideviidetega.

NÄITED

Luhaäär, Ingvar, |d1945-
Mirtem, Valev, |cpseud., |d1945-
Dordze, Rinchen, |cpseud., |d1945-
Ülev Teemantvälk, |cpseud., |d1945-
Valder, Ülev, |cpseud., |d1945-

Konnula, Margus, |d1974-
Contra, |cpseud., |d1974-

Õnnepalu, Tõnu, |d1962-
Tode, Emil, |cpseud., |d1962-
Nigov, Anton, |cpseud., |d1962-

King, Stephen, |d1947-
Bachman, Richard, |cpseud., |d1947-

1.3. Erinevad bibliograafilised identiteetid

Sisukord

Kui isik esineb kahe või enama bibliograafilise isikuna, seega üht tüüpi teosed ilmuvad ühe pseudonüümi all ja teist tüüpi teosed teise pseudonüümi või isiku tegeliku nime all, kasutatakse normpealdistena mitut eri nime

vastavalt teoste rühmadele. Igale nimele koostatakse oma normikirje, mis seostatakse sideviidetega.

NÄITED

Saat, Mari, |d1947- (*neiupõlvenime kasutab kirjandusteoste autorina*)

Meel, Mari, |d1947- (*abielunime kasutab teadustööde kirjutamisel*)

Kui isik kasutab mitut pseudonüümi või oma tegelikku nime ja ühte või mitut pseudonüümi ning pole kehtestanud erinevaid bibliograafilisi identiteete või on eristamisest hiljem loobunud, valitakse normpealdiseks see nimi, mille järgi isik on tuntud oma teoste viimastes väljaannetes või teatmeteostes (sellises eelisjärjekorras). Teistele nimedele tehakse äraviited.

Näiteks kui autor on hilisemates väljaannetes ühendanud tegeliku nime ja pseudonüümi liitnimeks, koostatakse normikirje viimasele nimekujule. Teistele nimedele tehakse äraviited.

NÄITED

Valton Vallikivi, Arvo, |d1935-

ä raviide Valton, Arvo, |cpseud.

ä raviide Vallikivi, Arvo

Ast Rumor, Karl, |d1886-1971

ä raviide Ast, Karl

ä raviide Rumor, Karl, |cpseud.

Никифоров-Волгин, Василий Акимович, |d1901-1941

ä raviide Никифоров, Василий Акимович

ä raviide Волгин, Василий Акимович, |спсевд.

aga

Vares, Johannes, |d1890-1946

ä raviide Vares-Barbarus, Johannes

Barbarus, Johannes, |cpseud., |d1890-1946

ä raviide Vares-Barbarus, Johannes

(*eri bibliograafilised identiteetid kehtisid elu lõpuni, liitnimi Vares-Barbarus tuli käibeale hiljem*)

1.4. Erinevad identiteetid märksõna/personaaliregistris

Sisukord

Märksõna/personaaliregistris on mitut identiteeti kasutataval isikul samuti mitu normpealdist ja mitu normikirjet, samasugused nagu autoriregistris. See tähendab, et autoriregistris sideviideteks olevad nimekujud ei tohi märksõna/personaaliregistris olla äraviideteks (välja arvatud slaavi kirjas normpealdised).

Bibliokirjes valitakse märksõnaks see identiteet, mis konkreetse teaviku puhul rohkem sobib. Näiteks teose arvustuse puhul valitakse nimi, mille all teos on ilmunud; üldkäsitluse puhul valitakse kõige enam tuntud nimi, tavaliselt kodanikunimi. Kui teavikus on käsitletud ühe isiku mitut identiteeti, tuleb bibliokirjes märksõnadeks lisada kõik neid identiteete tähistavad nimekujud, korrates välja 600.

NÄITED

245 10 Meie oma Püha-Paha Jüri /|cMarkomaxrebukompus
600 14 Üdi, Jüri,|cpseud.,|d1948-1995.|tTiibadega raamat

245 10 Ajatu ja elujaatav Juhan Viiding /|cMargit Tõnson
600 14 Viiding, Juhan,|d1948-1995

245 10 Juhan Viiding : |bloomingu ülevaade ja personaalnimestik :
bakalaureusetöö /|cAnna-Maria Rulkov
600 14 Viiding, Juhan,|d1948-1995
600 14 Üdi, Jüri,|cpseud.,|d1948-1995

1.5. Nime muutused

Sisukord

Kui isik on muutnud oma nime (arvestamata pseudonüüme), valitakse normpealdiseks viimane nimi või nimevorm. Nime muutuse põhjuseks võib olla näiteks eestistamine, abiellumine, vaimulikustaatus muutumine jms.

Nime muutudes muudetakse normpealdis kõikides kirjetes, varasemale nimele tehakse normikirjese äraviide.

NÄITED

Ariste, Paul,|d1905-1990
ä raviide Berg, Paul (*nimi enne eestistamist*)

Must, Ivar,|d1961-
ä raviide Tsõganov, Igor (*nimi enne eestistamist*)

Randjärv, Laine, |d1964-

äraviide Jänes, Laine (nimi abielu ajal)

Pentus-Rosimannus, Keit, |d1976-

äraviide Pentus, Keit (nimi enne abiellumist)

Aleksius |bII, |cMoskva ja kogu Venemaa patriarh, |d1929-2008

äraviide Ridiger, Aleksei

(kodanikunimi enne mungaks pühitsemist)

Benedictus |bXVI, |cpaavst, |d1927-

äraviide Ratzinger, Joseph, |d1927- (nimi enne paavstiks saamist)

NB! Erand: Kui on alust arvata, et varasema nime järgi jääb isik paremini tuntuks, jääb normpealdiseks varasem nimi.

NÄIDE

Pihla, Magda, |d1908-1989 (nimi 1929-53, valdav teavikutes ka hiljem)

äraviide Mikkola, Magda (nimi 1953-79, aga ainult üks esinemus)

2. VALIK SAMA NIME ERI KUJUDE VAHEL

[Sisukord](#)

2.1. Täielikkus

[Sisukord](#)

Kui nime kujud erinevad täielikkuse poolest, valitakse normpealdiseks kõige sagedamini esinev kuju. Vajadusel tehakse viited teis(t)ele kuju(de)le.

NÄITED

Bergman, Ingmar, |d1918-2007

äraviide Bergman, Ernst Ingmar

Reinaste, Karl, |d1891-1942

äraviide Reinaste, Karl Aleksander

Kui ükski nimekujudest ei domineeri, valitakse viimane nimevorm. Kui puudub kindlus, milline on viimane nimevorm, valitakse täielikum või kõige täielikum kuju.

- **ERRB**-s (võõrkeelne (v.a venekeelne) raamat ilmumisaastaga kuni 1830 incl.) kasutatakse **baltisakslaste** ja baltisaksastunud muud päritolu isikute nimede puhul normpealdisena võimalikult täielikku nimekuju.

NÄITED

Neus, Alexander Heinrich, |d1795-1876

äraviide Neus, Heinrich

Boubrig, Johann Samuel Friedrich, |d1788-1852

äraviide Boubrig, Johann

äraviide Boubrig, Johann Samuel

- **Antiikautorite** puhul kasutatakse enimkasutatavat nimekuju.

NÄITED

Plinius, |cvanem, |d23-79

äraviide Plinius Secundus, Gaius

Plinius, |cnoorem, |d61(62)-u.113

äraviide Plinius Caecilius Secundus, Gaius

- **Vene, ukraina ja valgevene autorite** puhul slaavi tähestikus kasutame autoriregistris täielikku nimekuju (koos isanimega) (vt ka ptk 3).

NÄIDE

Прокофьев, Сергей Сергеевич, |d1891-1953

2.2. Keel**Sisukord**

Kui nimi esineb mitmes keeles, eelistatakse vormi, mis põhineb autori originaalkeelsetes teavikutes leiduval informatsioonil. Kui originaalkeelt ja -kirjasüsteemi kataloogis tavaliselt ei kasutata, võib normkuju põhineda vormidel, mis leiduvad kataloogikasutajate jaoks sobivaimas keeles ja kirjasüsteemis esinevates teatmeallikates.

- **Isikud, kes kasutavad enam kui ühte keelt.** Kui enam kui ühte keelt kasutanud isiku nimi esineb tema teostes mitmes keeles, valitakse normpealdiseks nimekuju, mida autor kasutab valdavalt oma teostes.

NÄITED

Mikes, George, |d1912-1987

äraviide Mikes, György

Kahtluse korral valitakse nimekuju, mis esineb kõige sagedamini isiku kodumaa, elukohamaa või tegutsemiskoha teatmeteostes.

- **Kui nimi esineb teatmeteostes ja/või isiku teostes ladina või kreeka kujul ja samuti isiku emakeelsel kujul**, valitakse normpealdiseks teatmeteostes enim esinev nimekuju.

NÄITED

Grotius, Hugo, |d1583-1645
äraviide Groot, Huigh de

Kahtluse korral valitakse isikutele, kes olid tegevad põhiliselt enne 1400. a eKr, normpealdiseks ladina või kreeka nimekuju. Isikutele, kes on olnud tegevad pärast seda aega, valitakse normpealdiseks rahvuslik nimekuju.

- **Ladina tähestikus kirjutatud nimed, millel on eestipärane kuju.** Normpealdisena kasutatakse eestipärast nimekuju. Kahtluse korral kasutatakse normpealdisena rahvuskeelset või ladina nimekuju.

NÄITED

Franciscus |cAssisist, |d1182-1226
äraviide San Francesco d'Assisi

2.3. Nime esimese elemendi valik

Sisukord

Keskaegsed nimed, mis koosnevad ristinimest ja kohanimest, sisestatakse ristinime järgi.

NÄITED

Thomas |cAquinost, |d1225-1274
äraviide Aquino, Thomas

Leonardo |cda Vinci, |d1452-1519
äraviide Vinci, Leonardo da

Kui nimi koosneb eesnimest ja isanimest moodustatud nimest (patronüümist), siis pealdis algab eesnimega (nt islandi päritolu nimed).

NÄITED

Yrsa Sigurðardóttir, |d1963-
äraviide Sigurðardóttir, Yrsa

Einar G. Pétursson, |d1941-
äraviide Pétursson, Einar G.

Dante Alighieri, |d|1265-1321

äraviide Alighieri, Dante

Eesliidetega algavad nimed

Eesliideteks võivad olla eessõnad, grammatilised artiklid, nende liitumid või muud abisõnad. Lähtuda alljärgnevast tabelist:

Sisestatakse eesliite järgi (eesliide jääb perek. nime ette)	Keel Riik	Sisestatakse eesliitele järgneva osa järgi (eesliide läheb eesnime järele)
A', Ab, Ap, D', De, Fitz, M', Mac, Mc, Van	Inglise	---
el, la, las, los, San, Santa, Santo	Hispaania	de, de la, de las, de los, del
Ver	Hollandi	de, den, der, `t, ten, ter, thor, van, van den, van der, vander, van't
d', da, dagli, dai, dal, dalla, dalle, de, de', degli, dei, del', della, delle, di, il, l', la, lo, San, Santo	Itaalia	de, de', degli, dei, de li (enne 19. saj. elanud aadlike nimede puhul)
Santo, São	portugali	d', da, das, de, do, dos
des, du, l', la, le, les, Saint, Sainte	prantsuse	d', de
d', de, de la, du	Rootsi	af, van, von, von der
am, auf'm, aus'm, im, vom, zum, zur	Saksa	de, der, die, von, von dem, von den, von der, zu, zu dem, zu den, zu der
De, Le jne Van, Van der	Belgia (prants. k.) (flaami k.)	
Mac, Mc, M'	iiri-šoti	
O'	Iiri	
	Tšehhi	z
Saint, Sainte, San, Santo, St.	Romaani	
Fitz	Normanni	

NÄITED

Musset, Alfred de, |d1810-1857

äraviide De Musset, Alfred

La Fontaine, Jean de, |d1621-1695

äraviide Fontaine, Jean de la

Aa, Pieter van der, |d1659-1733

äraviide Van der Aa, Pieter

Kui eesliide on kirjutatud perekonnanimega kokku või ühendatud sidekriipsuga, sisestatakse nimi eesliite järgi (seda ei lahutata perekonnanimest).

NÄITED

Ter-Ovanisjan, Aram, |d1886-1970

LeRoy, Mervyn, |d1900-1987

Keerulisematel juhtudel lähtuda **IFLA käsiraamatust** *Names of persons : national usages for entry in catalogues*. – 4th revised and enlarged edition. – 1996. http://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/pubs/names-of-persons_1996.pdf

3. LADINA- JA SLAAVIKIRJALISED NIMED

3.1. Autoriregister

Sisukord

Nimedel võib autoriregistris olla kaks normkuju – ladina ja slaavi tähestikus. Kaks normkuju kehtestatakse juhul, kui kataloogis esineb isiku teoseid nii slaavi kui ka ladina tähti kasutavates keeltes. Iga teose puhul kasutatakse vastavas tähestikus nimekuju.

NÄITED

Strugatski, Boriss, |d1933-2012

(eesti-, saksa-, ingliskeelsete teavikute puhul)

Стругацкий, Борис Натанович, |d1933-2012

(venekeelsete teavikute puhul)

- **Vene nimede ladina tähestikus normkuju** moodustatakse vene nimede eesti keeles kirjutamise e. vene-eesti transkriptsiooni reeglite järgi. Vaata:

- Eesti keele käsiraamat : vene-eesti transkriptsioon
<http://www.eki.ee/books/ekk09/index.php?p=2&p1=6&id=37>
- Sama ka valitsuse määruses:
<https://www.riigiteataja.ee/akt/869722>

Teistes ladina tähti kasutavates keeltes tuntud nimekujudele tehakse ä raviide.

- **Kui tegemist on muu kui vene nimega**, võetakse ladina tähestikus normkuju aluseks vastav tähetabel Eesti Keele Instituudi kohanimeandmete lehelt <http://www.eki.ee/knab/index.htm>.

Olulisemad:

- ukraina-eesti tähetabel http://www.eki.ee/knab/trkr_ukraina.pdf
- valgevene-eesti tähetabel http://www.eki.ee/knab/trkr_ukraina.pdf
- bulgaaria-ladina tähetabel http://www.eki.ee/knab/trkr_bulgaaria.pdf

NÄITED

Poljakova, Jelena, |**c**psseud., |**d**1926-2007

ä raviide Poljakowa, Elena Iwanowna

vaata ka Полякова, Елена Ивановна, |**c**псевд., |**d**1926-2007

Tšernõševski, Nikolai, |**d**1828-1889

vaata ka Чернышевский, Николай Гаврилович, |**d**1828-1889

Bõkav, Vassil, |**d**1924-2003

Ä raviide Bõkov, Vassili

vaata ka Быкаў, Васіль, Уладзіміравіч, |**d**1924-2003

- **Ladina tähestikus normkujus isanime ei kasutata.**
Erاندjuhtumitel, kui eri isikute eesnimed langevad kokku ning eludaatumid pole eristamiseks piisavad, eristatakse isikuid tegevusalaga (vt ptk 4.4).
- **Slaavi tähestikus normkuju** põhineb autori originaalkeelsetes teostes (valdavalt venekeelsetes) esineval nimekujul.
- **Vene, ukraina ja valgevene** autorite slaavi tähestikus normkuju sisaldab ka **isanime**; lisandid nimele alamväljal |**c** on vene keeles.

NÄITED

Полякова, Елена Ивановна, |**c**псевд., |**d**1926-2007

ä raviide Горгачкина, Елена Ивановна

vaata ka Poljakova, Jelena, |c|pseud., |d|1926-2007

Чернышевский, Николай Гаврилович, |d|1828-1889

vaata ka Tšernõševski, Nikolai, |d|1828-1889

Быкаў, Васіль, Уладзіміравіч, |d|1924-2003

äraviide Быков, Василий Владимирович

vaata ka Bõkav, Vassil, |d|1924-2003

- **Eesti nimede slaavi tähestikus** normkuju aluseks on eesti-vene tähetabel: http://www.emakeeleselts.ee/otsused/eskt_otsus_2008_ttab.pdf

NÄITED

Кальювезэ, Тийт, |d|1945-

äraviide Кальювее, Тийт

- **Kui vene päritolu autor elab/elas välisriigis ning teoseid on ladina tähestikku kasutavas keeles ning vene keeles:**

- kasutatakse ladina tähestikus teavikute puhul (kui kirillitsas nimekuju on teada) vene-eesti transkriptsiooni järgi moodustatud nimekuju,
- venekeelsete teavikute puhul kirillitsas nimekuju.

NÄITED

Nurejev, Rudolf, |d|1938-1993

äraviide Nureyev, Rudolf

vaata ka Нуреев, Рудольф Хаметович, |d|1938-1993

- Kui vene nimekuju ei ole teada, võetakse normkujuks asukohamaa nimekuju.

3.2. Märksõna/personaaliaregister

Sisukord

Nimedel märksõna/personaaliaregistris on **ainult ladina tähestikus** normkuju. Kirillitsas vorm tuleb panna äraviiteks, kui isik on venelane või kui tema kohta on kataloogis venekeelset materjali.

Nimekuju märksõna/personaaliaregistris peab olema sama, mis autoriregistris.

NÄIDE

Puškin, Aleksandr, |d|1799-1837

äraviide Пушкин, Александр Сергеевич

4. NIMELISANDID

[Sisukord](#)

4.1. Aadlitiitlid ja aunimetused

[Sisukord](#)

Aadlitiitlit ja aunimetust nimele tavaliselt ei lisata.

Tiitleid näidatakse ainult eesnime pidi tuntud valitsejatel (kuningad, paavstid jms). Isikute puhul, kes kasutavad ees- ja perekonnanime, aadlitiitlit ei näidata.

NÄITED

Maximilian, |cMehhiko keiser, |d1832-1867

Clemens |bI, |cpaavst, |d?-u.101

Sévigné, Marie de Rabutin-Chantal, |d1626-1696

mitte Sévigné, Marie de Rabutin-Chantal, |cMadame, |d1626-1696

Visconti, Luchino, |d1906-1976

mitte Visconti, Luchino, |cconte di Modrone, |d1906-1976

Tiitlit *von* kasutatakse isiku nime normkujus, kui isik ise seda originaal-teavikutes valdavalt kasutab või see esineb valdavalt teatmeteostes.

NÄITED

Goethe, Johann Wolfgang von, |d1749-1832

Bismarck, Otto von, |d1815-1898

aga

Schiller, Friedrich, |d1759-1805

4.2. Pühakud

[Sisukord](#)

Lisandit *Püha* nime normkujus üldjuhul ei kasutata. Ainult eesnime järgi tuntud pühakutele tuleb lisada mingi muu nimelisand.

Lisandit *Püha* võib kasutada eesnime ainukese lisandina, kui muid täiendavaid lisandeid ei ole.

NÄITED

Birgitta, |cPüha, |d1303-1373

Ambrosius |cMilanost , |du.340-397

mitte Ambrosius, Püha

4.3. Vaimulikud

Sisukord

Vaimulike isikute nimede normimisel lähtutakse viimasest nimest ja viimasest teadaolevast tiitlist. Normkujuks on vaimulik (ees)nimi + tiitel või hüüdnimi-kohanimi. Tiitlitena kasutatakse tiitleid alates piiskopist. Õigeusu vaimulik alustab munkpreestrina, järgneb piiskop, peapiiskop, metropoliit, patriarh. Katoliku tiitlid on preester, piiskop, kardinal, paavst. Vene õigeusu vaimulike puhul kasutatakse teatmeteostes ja trükistes sageli kuju *vaimulik nimi (kodanikunimi)*. Seda normkujuks ei valita, vaid pannakse vajadusel äraviiteks.

NÄITED

Ilarion, |cVolokolamski metropoliit, |d1966-

äraviide Hilarion (Alfejev)

vaata ka Иларион, |cмитрополит Волоколамский, |d1966-

Ioann |cSvjatogorskist, |d1795-1867

äraviide Ioann (Krjukov), |cmunk

vaata ka Иоанн |cСвятогорский, |d1795-1867

Giovanni |cAragonist, |ckardinal, |d1456-1485

4.4. Lisandid perekonnanime järgi sisestatud nimedele

Sisukord

Kui nimi normitakse kujul Perekonnanimi, Eesnimi, on lisanditena lubatud ainult *pseud.* ja *noorem/vanem*.

Muid lisandeid alamväljal |c pole vaja, selliseid nagu *krahv, vabahärra, madame, printsess, sir, kardinal* (kui normkuju koosneb perekonnanimest ja eesnimest). Neid lisandeid kasutatakse eesnime järgi normimisel.

NÄIDE

Orléans, Élisabeth Charlotte d', |d1652-1722

äraviide Elisabeth Charlotte, |cOrléans'i hertsoginna

Perekonnanime järgi sisestatavatele nimedele lisatakse täpsustusi vaid selleks, et eristada kaht või enam samanimelist isikut, kui daatumid ega täielikumad nimevormid ei ole eristamiseks piisavad. Täpsustused märgitakse sulgudesse daatumite järele. Muid kirjemärke ei kasutata.

NB! Täpsustuse sõnastamisel jälgida, et see ei langeks kokku rolliga, nt *helilooja* ei sobi.

Vt. ka [Rollid täiendkirjetes](#).

NÄIDE

Gross, Hans, |d1925- |c(insener)

Gross, Hans, |d1925-2014 |c(sportitegelane)

Kui nimi, mille järgi isik on tuntud, koosneb ainult perekonnanimest, lisatakse normpealdisele tema nimega seostatud sõna või fraas, mis esineb autori teostes või teatmeteostes. Otsejärjestuses nimele tehakse äraviide.

NÄIDE

Moses, |cGrandma, |cpseud., |d1860-1961

ä raviide Grandma Moses

Kui sellist sõna või fraasi ei eksisteeri, tehakse perekonnanimedele lisandusi vaid siis, kui neid on vaja kahe või enama samanimelise isiku eristamiseks.

Kui ainult perekonnanimest koosnevat nime on vaja kasutada märksõnana, võib selguse huvides lisada sulgudes täpsustuse (*isik*).

NÄIDE

Vaher |c(isik)

Kui perekonnanimi tähistab suguvõsa/dünastia nime (1. indikaator 3), kasutatakse lisandi *dünastia* puhul nime mitmuses, lisandite *suguvõsa*, *perekond* puhul ainsuses.

NÄITED

Habsburgid, |cdünastia

Bach, |csuguvõsa

Arrak, |cperekond

4.5. Lisandid eesnime järgi sisestatud nimedele**Sisukord**

Kuninglikku staatust omava isiku nimele lisatakse fraas, mis sisaldab isiku tiitlit (eesti keeles, kui leidub rahuldav eestikeelne ekvivalent) ja vastava riigi või rahva eestikeelset nimetust.

Riigi nimena kasutada lühemat vormi, kui see on olemas. Näiteks:

- Vene (mitte Venemaa)
- Prantsuse (mitte Prantsusmaa)
- Saksa (mitte Saksamaa)

NÄITED

Clovis, |cfrankide kuningas

Anne, |cSuurbritannia kuninganna
Elizabeth |bI, |cInglise kuninganna
Ferdinand |bI, |cSaksa-Rooma keiser
Feisal |bII, |cIraagi kuningas
Maximilian, |cMehhiko keiser
Vittorio Emmanuele |bII, |cItaalia kuningas
Gustaf |bI Vasa, |cRootsi kuningas
Robert |bIII, |cBurgundia hertsog
Ming T'ai-tsu, |cHiina keiser

Muid selle isiku nimega seotud epiteete pole üldjuhul vaja lisada. Epiteediga nimevormilt tehakse äraviide.

NÄITED

Katariina |bII, |cVene keisrinna, |d1729-1796
äraviide Katariina |cSuur

Charles, |cBurgundia hertsog, |d1433-1477
äraviide Charles |cSüdi

Friedrich |bI, |cSaksa-Rooma keiser, |du.1125-1190
äraviide Friedrich |cBarbarossa

Vaimulike nimedele lisatakse rahvuskeelne tiitel, pöördumisvorm. Kui on olemas enam kui üks selline täiend, kasutatakse seda, mida seostatakse kõige sagedamini vastava nimega või mida peetakse kõige tähtsamaks. Kinnistunud juhtudel kasutatakse eestikeelset tiitlit.

NÄITED

Sangharakshita, |cBhikshu, |d1925-
Vivekananda, |cSwami, |d1863-1902
Teresa, |cema, |d1910-1997

Kui selline tiitel vms on muutunud nime lahutamatuks osaks, käsitletakse seda nime osana.

NÄITED

Kakushin-ni, |d1224?-1283?
mitte Kakushin, Ni

4.6. Nimelisandite vormistamine

Sisukord

- **Alamväljad |b ja |c**

Alamvälja |b ei eraldata isikunimest komaga.

NÄIDE

Katariina|bII, |cVene keisrinna

Alamvälja |c ei eraldata teistest alamväljadest komaga juhul, kui tegemist on loomuliku sõnajärgiga või nime osaga ning lisand ei nõua õigekirjareeglite järgi komaga eraldamist. Kui tegemist on inversiooniga või kui lisand ei ole nime osa, eraldatakse |c teistest alamväljadest komaga.

NÄITED

Erasmus|cRotterdamist, |cpseud., |d1466(1469)-1536

Aleksander|cSuur, |cMakedoonia kuningas, |d354-323 e.Kr.

Dumas, Alexandre, |cnoorem, |d1824-1895

Üldjuhul tuuakse pärisnimi lisandi ette, isegi kui tavatekstis eelneb lisand pärisnimele. Sellisel juhul, kui sõnajärjestust on muudetud, eraldatakse lisand komaga.

NÄIDE

Teresa, |cema, |d1910-1997

Kui alamvälja |c kasutatakse ühenimeliste isikute eristamiseks alamvälja |d järel, on täpsustus sulgudes ja seda ei eraldata komaga.

NÄIDE

Tamm, Ülle, |d1959- |c(teadlane)

Tamm, Ülle, |d1959- |c(fotograaf)

- **Alamväli |d (daatumid)**

Daatumid (sünni- ja surma-aasta) lisatakse nime normpealdise viimase osana. Lühendid on alati eesti keeles.

Daatumid on kristliku ajaarvamise järgi. Vajadusel lisatakse *e.Kr.*

Kuupäevad alates 1582 antakse Gregoriuse kalendri järgi. Normikirje äraviite väljal 400 pole daatumid üldjuhul vajalikud.

Daatumite vormistamisel kasutatakse järgmisi võimalusi:

1. Sünni- või surma-aasta teadmata: ?-1768; 1768-?
2. Kaks võimalikku daatumit: 1574(1575)-1633
3. Üks või mõlemad daatumid umbkaudsed: u.1525-1601; u.1525-u.1601
u. järel tühikut ei ole
4. *enne* ja *pärast* kasutatakse ainult sel juhul, kui *umbes* ei hõlma aega täpsemalt, st isik sündis märgatavalt enne esimest daatumit või suri ilmselt tükk aega pärast viimast daatumit: *enne 1212-pärast 1242*.
Võimaluse korral eelistada umbkaudse daatumihet puhul 3. varianti (u.).
5. Kui on vaja näidata ajavahemikku (vanade autorite puhul), näiteks 1212-1222, siis kasutatakse üldjuhul järgmist varianti: u.1220.
Kui ajavahemikku on võimalik täpsustada, näiteks on teada, et õige aasta võib olla kas 1212, 1213 või 1214, siis kasutatakse esimese ja viimase võimaliku daatumihet vahel kaldkriipsu: 1212/1214.
6. Teada on ainult sajand, millal isik elas: |d12. saj.
7. Teada on, et elas sajandivahetusel: |d16./17. saj.
8. Andmeid on ainult tegutsemisajast: |dteg. aeg 1613-1640; |dteg. aeg 1608
9. Daatumeid enne meie ajaarvamist või ajaarvamise vahetusel kasutatakse järgmiselt: *Caesar, Gaius Julius, |d100-44 e.Kr.; Tiberius, Claudius Nero, |d42 e.Kr.-37 p.Kr.*
e.Kr. ja p.Kr. vahel tühikut ei ole.
10. Kui kalendrivahtetuse tõttu on sünniaasta muutunud, siis kasutatakse uuemat daatumit: *Hint, Aadu, |d1910-1989*.

Vt daatumite vormistamise juhendit ka:

https://www.elnet.ee/images/pdf/juhendid/daatumite_vormistamine.pdf

II. NORMIKIRJETE KOOSTAMINE

5. ÜLDIST

[Sisukord](#)

Normikirjed:

- määravad pealdisena kasutatava nime vormi ja elementide järjekorra;
- koondavad kokku sama isiku nimetamiseks kasutatud eri nimed ja
- nimevariandid; kataloogi tekivad normikirje abil viited;
- annavad isiku identifitseerimiseks ja eristamiseks vajalikud miinimumandmed.

Normikirje koostamisel lähtutakse kataloogis kasutatavatest tähestikest – ladina ja slaavi tähestik (kirillitsa) täies ulatuses. Vt ka 2.2. Keel; 3. Ladina- ja slaavikirjalised nimed.

5.1. Millal normikirje(d) koostatakse

[Sisukord](#)

Raamatukogudes koostatakse normikirjed vastavalt vajadusele alljärgnevatel juhtudel:

- kui ühel isikul on erinevad nimevariandid
- erinevad bibliograafilised identiteedid (pseudonüümid, erinevad nimevormid ühel isikul jm.)
- probleemsed nimed (segadused eludaatumitega, nime muudatused jm.)
- kui sama isik esineb autoriregistris nii ladina kui slaavi tähestikus
- eesliidetega ja liitperekonnanimedele
- eesti autorid
- Eestiga seotud isikud
- Eesti ülikoolidega seotud isikud

6. VIITED

[Sisukord](#)

Kui pole kindel, kas teha viidet või mitte, viide tehakse, kuid normikirje peaks sisaldama mõistlikus koguses viiteid, s.t nii palju kui vajalik ja nii vähe kui võimalik. Viited peavad lihtsustama infootsingut, mitte seda keerulisemaks tegema.

6.1. Äraviited (vaata-viited)

Sisukord

Äraviide tehakse teavikutes esinevatelt variantnimedelt, mis erinevad oluliselt normpealdisest ja mida tõenäoliselt kasutatakse otsingu tegemiseks.

NB! Nimenormikirjes kasutame väljal **400** ka alamvälju **|b** ja **|c**. Kui alamväljale **|c** kuuluvat nimeosa ei ole võimalik üheselt tuvastada, jätame kogu nimevariandi alamväljale **|a**. Daatumeid alamväljal **|d** kasutatakse äraviites vaid samanimeliste isikute eristamiseks.

Äraviide juhatab otsingu tegija normpealdise juurde.

Äraviited tehakse järgmistel juhtudel:

1. Nimevariantidele, mida juhendi I osa reeglite järgi pealdisena ei kasutata.

NÄITED

100 1# Saareste, Andrus, **|d**1892-1964

400 1# Saaberik, Albert Helmut Gustav
(nimi enne eestistamist; täielik nimi)

100 1# Schiller, Friedrich, **|d**1759-1805

400 1# Schiller, Johann Christoph Friedrich von
(täielik nimi koos aadlitiitliga)

2. Kui pole ühemõtteliselt selge, milline on nime esimene element, siis tehakse viited teistelt mõeldavatelt variantidelt.

NÄITED

100 1# Abreu, Zequinha de, **|d**1880-1935

400 1# De Abreu, Zequinha

100 1# Wetering, Janwillem van de , **|d**1931-2008

400 1# Van de Wetering, Janwillem

100 0# Boy George, **|cpseud.**, **|d**1961-

400 1# George, Boy

3. Eri keeltest tulenevatelt nimevormidelt ühele enamlevinud nimevormile.

NÄITED**100** 0# Jeanne d'Arc, |d1412-1431**400** 0# Joan of Arc**100** 0# Louis |bVI, |cPrantsuse kuningas, |d1081-1137**400** 0# Ludovicus |bVI

4. Nimevariantidelt, mis tulenevad erinevast õigekirjutusviisist või mõnetähelisest erinevusest eri teavikutes

NB! peab olema kindel, et tegu on ühe ja sama isikuga.

NÄITED**100** 1# Елкин, Евгений Александрович, |d1934-2009**400** 1# Ёлкин, Евгений Александрович**100** 1# Малиновская, Наталья Родионовна, |d1946-**400** 1# Малиновская, Наталия Родионовна, |d1946-

5. Nimevariantidelt, mis tulenevad erinevast transkribeerimis- või translitereerimisviisist.

NÄITED**100** 1# Тšehhov, Anton, |d1860-1904**400** 1# Čehov, Anton**100** 1# Гейман, Нил, |d1960-**400** 1# Гейман, Нэйл Ричард**400** 1# Геймэн, Нэйл Ричард

6. Teavikutes esinevatelt trükivea või kirjastaja vea tõttu tekkinud variantidelt.

NÄITED**100** 1# Peters, Amy**400** 1# Petters, Amy

7. Muudelt vajalikelt nimevariantidelt.

Kui ühel isikul on normitud nii ladina tähestikus nimevorm kui ka kirillitsas nimevorm, siis tehakse kummaski normikirjes ära viited ainult samas tähestikus nimevormidele. Sideviide ühest tähestikust teise tehakse ainult teises tähestikus normitud nimekuju.

NÄITED**100** 1# Puškin, Aleksandr, |d1799-1837**400** 1# Pushkin, Alexander**400** 1# Puschkin, Aleksandr**500** 1# Пушкин, Александр Сергеевич, |d1799-1837**100** 1# Пушкин, Александр Сергеевич, |d1799-1837**500** 1# Puškin, Aleksandr, |d1799-1837**6.2 Sideviited (vaata-ka viited)****Sisukord**

Sideviited tehakse normpealdisega seotud nimedele (pseudonüümid, teises kirjasüsteemis nimevariandid), mis esinevad kataloogis iseseisvate normpealdistena. Vaata täpsemalt juhendi I osast, millal ühe isiku eri nimed või nimevariandid on kasutusel iseseisvate normpealdistena.

Ühes kirjes sideviitena väljal **500** esitatud nimevormi kohta peab koostama eraldi kirje, kus see vorm on väljal **100**.

NÄITED**100** 1# King, Stephen, |d1947-**500** 1# Bachman, Richard, |cpseud., |d1947-**500** 1# Кинг, Стивен, |d1947-**500** 1# Бахман, Ричард, |cpсевд., |d1947-**100** 1# Bachman, Richard, |cpseud., |d1947-**500** 1# King, Stephen, |d1947-**500** 1# Кинг, Стивен, |d1947-**500** 1# Бахман, Ричард, |cpсевд., |d1947-**100** 1# Кинг, Стивен, |d1947-**500** 1# King, Stephen, |d1947-**500** 1# Bachman, Richard, |cpseud., |d1947-**500** 1# Бахман, Ричард, |cpсевд., |d1947-**100** 1# Бахман, Ричард, |cpсевд., |d1947-**500** 1# Bachman, Richard, |cpseud., |d1947-**500** 1# King, Stephen, |d1947-**500** 1# Кинг, Стивен, |d1947-

7. NORMIKIRJE MARC21 VORMINGUS**Sisukord**

Registrikuuluvuse (autori- või märksõnaregister ESTERis, autori- või personaaliaregister ISEs) määrab ära täht MARC-välja ees ehk väljagrupp. Vt. täpsemalt [kirjete näited](#).

ESTERi ja ISE **autoriregistris** on väljagrupid ühesugused:

Pealdis 100 = a

Äraviide 400 = b

Sideviide 500 = c

Märkused 6xx = n

ESTERi **märksõnaregistris** ja ISE **personaaliaregistris** on väljagrupid erinevad:

ESTER	ISE
Pealdis 100 = d	Pealdis 100 = p
Äraviide 400 = e	Äraviide 400 = q
Sideviide 500 = f	Sideviide 500 = r
Märkused 6xx = n	Märkused 6xx = n

NB! ISE-s personaalia normikirjete tegemisel tuleb väljagrupid määrata käsitsi, sest süsteem ise kasutab autoriregistri väljagruppe.

Sierra/Millenniumi püsipikkusväljad**Sisukord**

NORM. KOOD1	register	NORM. KOOD2	kirje staatus	NORM. NÄHTAM	--
--------------------	----------	--------------------	---------------	---------------------	----

NORM.KOOD1 - register

Näitab, millisesse registrisse indekseeritakse antud kirje.

a autoriregistrisse *isik (100)*

m märksõnaregistrisse *isik (100)* (ESTERi puhul)

p personaaliaregistrisse *isik (100)* (ISE puhul)

Normikirje tuleb teha sellesse registrisse, kus esineb vastavaid bibliokirjeid. Kui isik esineb (tõenäoliselt) ainult märksõnana, tuleb kirje teha ainult märksõna/personaaliaregistrisse. Kui esineb mõlemas registris, tuleb kopeerida teise ja kopeerimisel kood muuta.

NORM.KOOD2 - kirje staatus

Näitab, kas kirje on valmis või vajab täiendamist.

a valmis

- b** vajab kontrollimist, täiendamist või parandamist
- k** konverteeritud (2014 liitmisel uuesti laaditud kirjed)

NORM.NÄHTAM. - kirje staatus ESTERis/ISEs

- nähtav
- n** lugeja eest varjatud
- d** kustutatud ja varjatud

Marker (Leader)

Sisukord

Avab CTRL+R

24-positsiooniline kontrollväli, millest osa genereerib süsteem

REC LENGTH		REC STAT	n	REC TYPE	z
UNDEFINE		CHAR ENC	a	IND CNT	
SFLD CNT		BASE ADDRESS	#####	ENC LEVL	n
UNDEFINE		LEN FIELD		LEN START	
LEN IMPL		UNDEFINE			

Kataloogija poolt täidetavad positsioonid:

REC STAT – kirje staatus (Leader/05)

n uus kirje

REC TYPE – kirje tüüp (Leader/06)

z normikirje

CHAR ENC – märgikodeering (Leader/09)

a UCS/Unicode

ENC LEVL – kataloogimistasand (Leader/17)

n täielik normikirje, vastab üleriigilisele tasemele

008

Sisukord

40-positsiooniline kontrollväli. Osa positsioone võib jääda täitmata ja tähistatakse püstkriipsuga (|).

Avab CTRL+R

Date Ent	...	Geo Subd		Romanizn	
Lang Cat		Kind Rec	a	Desc Cat	d

Sub Head	n	Type Ser	n	Num Sers	n
Hdg-Main	a	Hdg-Subj	...	Hdg-Sers	b
Type Sub	n	Undefine		Type Gov	
Ref Eval		Undefine		Rec Updt	
Und PNam		Levl Est		Undefine	
Mod Recd	...	Cat Srce	...		

Date ent kataloogimise kuupäev (008/00-05) **Alati täita!**

Kuupäev sisestatakse kujul *aakkpp* - 080501 = 1. mai 2008

Seda kuupäeva hiljem enam ei muudeta.

Geo Subd geograafiline alljaotis (008/06) **tähistada püstkriipsuga |**

Romanizn latiniseerimisstandard (008/07) **tähistada püstkriipsuga |**

Lang Cat kataloogi keel (008/08) **tähistada püstkriipsuga |**

Kind Rec kirje liik (008/09)

a kehtestatud pealdis

Desc Cat kataloogimisreeglid (008/10)

d AACR2-ga kooskõlas pealdis

Sub Head Märksõnade süsteem/tesaurus (008/11)

n ei kohaldata

Type Ser jadaväljaande tüüp (008/12)

n ei kohaldata

Num Sers nummerdatud või nummerdamata seeriad (008/13)

n ei kohaldata

Hdg-Main pealdis põhi- või täiendpealdisena (008/14)

a rakendatav

Hdg-Sub märksõna täiendkirje (008/15)

a rakendatav (kui 1XX ladina tähtedega)

b mitterakendatav (kui 1XX slaavi tähtedega)

Hdg-sers pealdise kasutamine - seeria täiendkirje (008/16)

b mitterakendatav

Type Sub allmärksõna liik (008/17)

n ei kohaldata

Undefine määratlemata positsioonid (008/18-27) **jääb tühjaks**
Type Gov valitsusasutuse tüüp (008/28) **tähistada püstkriipsuga |**
Ref Eval viidete kontroll (008/29) **tähistada püstkriipsuga |**
Undefine määratlemata positsioonid (008/30) **jääb tühjaks**
Rec Updt kirje täiendamine (008/31) **tähistada püstkriipsuga |**
Und PNam eristatav isikunimi (008/32) **tähistada püstkriipsuga |**
Levl Est kehtestamise aste (008/33) **tähistada püstkriipsuga |**
Undefine määratlemata positsioonid (008/34-37) **jääb tühjaks**

Mod Recd moonutatud kirje (008/38)

kirjet ei ole moonutatud

s lühendatud

x puuduvad tähed või sümbolid (kui need on asendatud nt. ladina tähe või sõnaga, siis seda ei loeta puudumiseks)

Cat Srce kirje loonud asutuse tüüp (008/39) **Alati täita!**

Näitab originaalkirje loonud asutuse tüüpi.

riiklik (üleriigiline) bibliograafiaasutus

c teised ELNETi raamatukogud

040 Kataloogimiskoht (MK) – SE

Sisukord

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a originaalkirje looja (MK)

|b kataloogimiskeel - alati eesti keel (est) (MK)

|c arvutiloetava kirje koostaja (MK)

|d kirjet muutnud asutus (K)

NÄITED

040 ## |aErRR|best|cErRR

040 ## |aErTlnKR|best|cErTlnKR|dErTLUAR

043 Geograafiline piirkond (MK)

Sisukord

Geograafilise ala või piirkonna kood on seotud normikirje pealdisega. Koodi allikaks alamväljal **|c** vaata *ISO 3166 code lists; ISO 3166-1 decoding table*. Kohustuslik märkida Eestiga seotud isikute puhul, teiste isikute puhul võib väli jääda täitmata.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|c ISO kood (K) (korrata vajadusel kuni 3 korda)

NÄITED**043** ## |c^{ee}**043** ## |c^{de} (*vabatahtlik*)**043** ## |c^{ee}|c^{se}**100 Isikunime normpealdis (MK)****Sisukord**

Sellisel kujul tuleb isiku nime kasutada bibliokirjes väljadel 1XX, 7XX, 8XX, 6XX. Vajadusel lisatakse rollinimetus.

I indikaator

- 0 esimeseks elemendiks eesnimi
- 1 esimeseks elemendiks perekonnanimi
- 3 suguvõsanimi

II indikaator

määratlemata

Alamväljad

- |a isikunimi (MK)
- |b numeratsioon (MK)
- |c nimega seotud tiitlid, muud sõnad (K)
- |d nimega seotud daatumid (MK)

Isiku tegevusala (kirjanik, füüsik jms) reeglina ei kasutata, ka personaalia (**600**) puhul mitte. Alamväljale |c võib panna tegevusala juhul, kui on vaja eristada samanimelisi isikuid ja daatumid ei ole eristamiseks piisav.

NÄITED**100** 1# |aSaaber, Kalju, |d1944-**100** 1# |aSaagpakk, Paul, |d1910-1996**100** 0# |aAlain, |cpseud., |d1868-1951**100** 0# |aFriedrich |bII, |cPreisi kuningas, |d1712-1786**100** 3# |aHabsburgid, |cdünastia**100** 1# |aGross, Hans, |d1925- |c(insener)

100 1# |aGross, Hans, |d1925-2014 |c(sportitegelane)

400 Nime rööpvorm, äraviide (K)

[Sisukord](#)

Nimevormid, mida trükistes esineb või mis on muidu tuntud, kuid mida bibliokirjes otsielemendina ei kasutata. Selle asemel kasutame normpealdist.

I indikaator

- 0 esimeseks elemendiks eesnimi
- 1 esimeseks elemendiks perekonnanimi
- 3 suguvõsanimi

II indikaator

määratlemata

Alamväljad

- |a isikunimi (MK)
- |b numeratsioon (MK)
- |c nimega seotud tiitlid, muud sõnad (K)
- |d nimega seotud daatumid
(samanimeliste isikute eristamise vajaduse puhul)

NÄITED

100 1# |aTammsaare, A. H., |cpseud., |d1878-1940

400 1# |aTammsaare, Anton

400 1# |aTammsaare, Anton Hansen

400 1# |aHansen, Anton

100 1# |aBarbarus, Johannes, |cpseud., |d1890-1946

400 1# |aVares-Barbarus, Johannes

100 0# |aAischylos, |d525-456 e.Kr.

400 0# |aAeschylus

400 0# |aEschyle

500 Seotud normpealdis, sideviide (K)

[Sisukord](#)

Sama isiku teine nimi, mida samuti pealdisena kasutatakse. Peab esinema teises, seotud normikirjes väljal [100](#).

I indikaator

- 0 esimeseks elemendiks eesnimi
- 1 esimeseks elemendiks perekonnanimi
- 3 suguvõsanimi

II indikaator

määratlemata

Alamväljad

- |a isikunimi (MK)
- |b numeratsioon (MK)
- |c nimega seotud tiitlid, muud sõnad (K)
- |d nimega seotud daatumid (MK)

NÄITED**100** 1# |aBarbarus, Johannes,|cpseud.,|d1890-1946**400** 1# |aVares-Barbarus, Johannes**500** 1# |aVares, Johannes,|d1890-1946**100** 1# |aVares, Johannes,|d1890-1946**400** 1# |aVares-Barbarus, Johannes**500** 1# |aBarbarus, Johannes,|cpseud.,|d1890-1946**100** 1# |aÕnnepalu, Tõnu,|d1962-**500** 1# |aTode, Emil,|cpseud.,|d1962-**500** 1# |aNigov, Anton,|cpseud.,|d1962-**100** 1# |aKaru, Elmar,|d1903-1996**500** 1# |aКару, Эльмар,|d1903-1996**100** 1# |aВознесенский, Андрей Андреевич,|d1933-2010**500** 1# |aVoznessenski, Andrei,|d1933-2010**667 Varjatud märkus****Sisukord**

Sisaldab vajadusel juhiseid kataloogijale või teavet järeltulevatele põlvedele.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

- |a märkus (MK)

NÄITED

667 ## |aAutor ei soovi avaldada oma sünniaastat.

667 ## |aAutor ei soovi avaldada oma õiget nime.

670 Allika märkus**Sisukord**

Sisaldab viite andmeallika(te)le. Kõik allikad märgitakse ühele väljale ja alamväljale.

Andmeallikateks on kataloogitavad väljaanded, teatmeteosed, veebiallikad. Kui veebilehe täpne aadress on väga pikk või ebapüsiv, kasutada viitena baas-URLi või püsilinki, kui see on antud.

Üldtuntud teatmeteoste puhul võib kasutada lühendeid. Pikki pealkirju võib lühendada.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a märkus (MK)

NÄITED

670 ## |aAntiigileksikon, 2. kd, 1983

670 ## |aEesti teatri biograafiline leksikon, 2000

670 ## |aEE, 12. kd, 2003; www.audentes.ee

670 ## |a<http://dic.academic.ru/contents.nsf/pseudonyms/>

670 ## |a<http://viaf.org/viaf/84034533>

670 ## |aR. Altnurme. Eesti Evangeeliumi Luteriusu Kirik ja Nõukogude riik 1944-1949, 2000

670 ## |aEesti Päevaleht, 5.06.2005

670 ## |aA. Põldsam. Lazar Gulkowitsch - eine vergessene Stimme..., 2011

Veebilinkide lühendamiseks kasuta lingilühendajat, nt. <https://goo.gl/>

670 ## |aVikipeedia vene k.: <https://goo.gl/wQnUgb>

670 ## |aБольшая биографическая энциклопедия, 2009:
<http://goo.gl/MTIWgP>

Andmeallikaks võib olla ka autorilt või temaga seotud isikult saadud andmed. Iga raamatukogu korraldab kirjavahetuse säilitamise ise.

680 Avalik märkus**Sisukord**

Sisaldab väljal 100 nimetatud isiku kohta lisainfot, nt tegevusala, selgitusi ja teavet eri nimede kasutamise ja nimemuutuste kohta.

Informatsiooni peab olema nii vähe kui võimalik ja nii palju kui vajalik, et isikut identifitseerida.

Väli 680 algab alamvälja tähisega **|i**, mis tuleb välja kirjutada.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|i märkus (K)

NÄITED

680 ## |iEesti luuletaja, lastekirjanik ja tõlkija. A-ni 1949 Hiob, 1949-1958 Niit, praegune kodanikunimi Kross.

680 ## |i Mõnes allikas sünniaastaks ka ...

NB! Märkustes ei viidata eraelulistele suhetele (abikaasa, poeg, vend jm).

9XX Info kirjeldaja kohta**Sisukord**

Vt. [*Ühiste kirjete kasutamise kord \(ESTER\)*](#)
[*Ühiste kirjete kasutamise kord \(ISE\)*](#)

LISA. KIRJETE NÄITED**Sisukord**

NB! ESTERi märksõnaregistris ja ISE personaaliaregistris on väljagrupid erinevad. Vt. selgitust [Normikirjed MARC21 vormingus](#).

1) Erinevad bibliograafilised identiteedid (pseudonüümid)Autoriregister (ESTER, ISE)

Tõnu Õnnepalu, Emil Tode ja Anton Nigov

NORM. KOOD1	a autoriregister	NORM. KOOD2	k konverteeritud	NORM. NÄHTAM.	-
-------------	------------------	-------------	------------------	---------------	---

MARC Leader #####nz a22#####n 4500
y 008 ## 981103|||adnnaabn || |||
y 040 ## ErRR|best|cErRR|dErTUR
y 043 ## |cee
a 100 1# Õnnepalu, Tõnu,|d1962-
b 400 1# Ennepalu, Tenu
b 400 1# Onnepalu, Tonu
c 500 1# Tode, Emil,|cpseud.,|d1962-
c 500 1# Nigov, Anton,|cpseud.,|d1962-
n 670 ## Eesti kirjanike leksikon, 2000
n 680 ## |iEesti luuletaja, prosaist, esseist ja tõlkija, hariduselt botaanik-
ökoloog. Kirjutanud ka pseudonüümide Emil Tode ja Anton
Nigov all.
y 901 ## ELNET 2014 kadri
y 950 ## NAO kressa|pNAO triin 2001-09 (008,667,680)
y 951 ## |cyoval silja|cyokod terje

NB! Iga väljale 500 kirjutatud nimi nõuab uut kirjet!

NORM. KOOD1	a autoriregister	NORM. KOOD2	k konverteeritud	NORM. NÄHTAM.	-
-------------	------------------	-------------	------------------	---------------	---

MARC Leader #####nz a22#####n 4500
y 008 ## 981103|||adnnaabn || |||
y 040 ## ErRR|best|cErRR|dErTUR
y 043 ## |cee
a 100 1# Tode, Emil,|cpseud.,|d1962-
c 500 1# Õnnepalu, Tõnu,|d1962-
c 500 1# Nigov, Anton,|cpseud.,|d1962-

c 500 1# Тодэ, Эмиль,|спсевд.,|d1962-
 n 670 ## Eesti kirjanike leksikon, 2000
 n 680 ## |iEesti luuletaja, prosaist, esseist ja tõlkija, hariduselt botaanik-
 ökoloog. Kodanikunimi Tõnu Önnepalu.
 y 901 ## ELNET 2014 kadri
 y 950 ## NAO Kressa|pkadri|pNAO triin 2001-09 (008,667,680)|pNAO
 margot 2003-12 (+500)
 y 951 ## |cyoval silja|cyoisu kyllim

NB! Iga väljale 500 kirjutatud nimi nõuab uut kirjet!

NORM. KOOD1	a autoriregister	NORM. KOOD2	k konverteeritud	NORM. NÄHTAM.	-
----------------	----------------------------	----------------	---------------------	------------------	---

MARC Leader #####nz a22#####n 4500
 y 008 ## 020805|||adnnaabn || |||
 y 040 ## ErRR|best|cErRR
 y 043 ## |cee
a 100 1# Nigov, Anton,|cpseud.,|d1962-
 c 500 1# Önnepalu, Tõnu,|d1962-
 c 500 1# Tode, Emil,|cpseud.,|d1962-
 n 670 ## Eesti kirjanike leksikon, 2000
 n 680 ## |iEesti luuletaja, prosaist, esseist ja tõlkija, hariduselt botaanik-
 ökoloog. Kirjutanud ka pseudonüümi Emil Tode all.
 y 901 ## ELNET 2014 li
 y 950 ## NAO kressa 2002-08|pNAO margot 2003-12 (+500)
 y 951 ## |kyoret miralda

Personaaliaregister (ISE)

Elo Viiding, Elo Vee

NORM. KOOD1	p person. register	NORM. KOOD2	a valmis	NORM. NÄHTAM.	-
----------------	------------------------------	----------------	-------------	------------------	---

MARC Leader #####nz a22#####n 4500
 y 008 ## 100327|||adnnaabn || |||
 y 040 ## ErRR|best|cErRR
 y 043 ## |cee
p 100 1# Viiding, Elo,|d1974-
r 500 1# Vee, Elo,|cpseud.,|d1974-
 n 670 ## Eesti kirjanike leksikon, 2000

n 680 ## Eesti luuletaja.
y 950 ## LAE tiina|d2010

NORM. KOOD1	p person. register	NORM. KOOD2	a valmis	NORM. NÄHTAM.	-
----------------	------------------------------	----------------	-------------	------------------	---

MARC Leader #####nz a22#####n 4500
y 008 ## 100327|||adnnaabn || |||
y 040 ## ErRR|best|cErRR
y 043 ## |cee
p 100 1# Vee, Elo,|cpseud.,|d1974-
r 500 1# Viiding, Elo,|d1974-
n 670 ## Eesti kirjanike leksikon, 2000
n 680 ## Eesti luuletaja.
y 950 ## LAE tiina|d2010

2) Nimemuutused

Autoriregister (ESTER, ISE)

NORM. KOOD1	a autoriregister	NORM. KOOD2	a valmis	NORM. NÄHTAM.	-
----------------	----------------------------	----------------	-------------	------------------	---

MARC marker #####nz a22#####n 4500
y 008 ## 151118|||adnnaabn || |||
y 040 ## ErRR|best|cErRR
y 043 ## |cee
a 100 1# Pentus-Rosimannus, Keit,|d1976-
b 400 1# Pentus, Keit,|d1976-
c 500 1# Пентус-Розиманнус, Кейт,|d1976-
n 670 ## <https://valitsus.ee/et/peaminister-ministrid/valisminister-keit-pentus-rosimannus>
n 680 ## |iEesti poliitik. X Riigikogu liige, XI Riigikogu liige, keskkonnaminister aastatel 2011-2014 ja välisminister 2014-2015
y 950 ## PIK mare|d2012|ppLAE mari|d2015(680,+670)

NORM. KOOD1	a autoriregister	NORM. KOOD2	a valmis	NORM. NÄHTAM.	-
----------------	----------------------------	----------------	-------------	------------------	---

MARC marker #####nz a22#####n 4500
y 008 ## 151118|||adnabbn || |||
y 040 ## ErRR|best|cErRR
y 043 ## |cee
a 100 1# Pentus-Rosimannus, Keit,|d1976-
b 400 1# Pentus, Keit,|d1976-
c 500 1# Pentus-Rosimannus, Keit,|d1976-
n 670 ## https://valitsus.ee/et/peaminister-ministrid/valisminister- keit-
pentus-rosimannus
n 680 ## |iEesti poliitik. X Riigikogu liige, XI Riigikogu liige,
keskkonnaminister aastatel 2011-2014 ja välisminister 2014-
2015
y 950 ## PIK mare|d2012|ppLAE mari|d2015(680,+670)

Personaaliaregister (ISE)

NORM. KOOD1	p person. register	NORM. KOOD2	a valmis	NORM. NÄHTAM.	-
----------------	------------------------------	----------------	-------------	------------------	---

MARC Leader #####nz a22#####n 4500
y 008 ## 091116|||adnnaabn || |||
y 040 ## ErRR|best|cErRR
y 043 ## |cee
p 100 1# Maandi, Helmut,|d1906-1990
q 400 1# Maandi, Helmuth
n 670 ## Leps, Ando. Kui Eestit valitsesid juristid. Tln., 2009
n 680 ## |iEesti jurist ja poliitik
y 950 ## PIK Margit|d2009

3) Baltisaksa nimed

Autoriregister (ESTER, ISE)

NORM. KOOD1	a autoriregister	NORM. KOOD2	k konverteeritud	NORM. NÄHTAM.	-
----------------	----------------------------	----------------	---------------------	------------------	---

MARC Leader #####nz a22#####n 4500
 y 008 ## 031203|||adnnaabn || ||| c
 y 040 ## ErEAR|best|cErEAR|dErTUR|dErERM
 y 043 ## |cee
 a 100 1# Jäsche, Gottlob Benjamin,|d1762-1842
 b 400 1# Jäsche, Gottlieb Benjamin
 b 400 1# Jaesche, Gottlieb Benjamin
 b 400 1# Jaesche, Gottlob Benjamin
 n 670 ## Allgemeine Deutsche Biographie
[https://de.wikisource.org/wiki/ADB:J%C3%A4sche, Gottlob Benjamin](https://de.wikisource.org/wiki/ADB:J%C3%A4sche,_Gottlob_Benjamin);
 Deutschbaltisches biographisches Lexikon 1710-1960, 1970; Eesti teaduse biograafiline leksikon, 1 kd., 2000
 n 680 ## |iSaksa filosoof, Tartu ülikooli filosoofiaprofessor 1802-1838 (1839).
 y 901 ## ELNET 2014 maris
 y 952 ## |tTO Kertu-03 |pRB Kertu 2015 (670, 680)
 y 951 ## |kyoisy kyllim|cyoval mylle

NORM. KOOD1	a autoriregister	NORM. KOOD2	k konverteeritud	NORM. NÄHTAM.	-
----------------	----------------------------	----------------	---------------------	------------------	---

MARC Leader #####nz a22#####n 4500
 y 008 ## 020805|||adnnaabn || |||
 y 040 ## ErRR|best|cErRR
 y 043 ## |cee
 a 100 1# Hörschelmann, Ernst August Wilhelm,|d1743-1795
 b 400 1# Hoerschelmann, Ernst August Wilhelm
 n 670 ## EE, 14. kd, 2000
 n 680 ## |iSaksa kirjamees ja helilooja, filosoofiadr (1767). Oli 1768-95 Tallinna gümnaasiumi ajaloo- ja filosoofiaprof. Asutas 1772 ajalehe "Revalische Wöchentliche Nachrichten".
 y 901 ## ELNET 2014 piretl
 y 950 ## NAO margot 2004-01
 y 951 ## |cyoval mulle

NORM. KOOD1	a autoriregister	NORM. KOOD2	k konverteeritud	NORM. NÄHTAM.	-
----------------	----------------------------	----------------	---------------------	------------------	---

MARC Leader #####nz a22#####n 4500

y 008 ## 020805|||adnnnabn || |||
 y 040 ## ErRR|best|cErRR|dErTUR
 y 043 ## |cee
a 100 1# Цеге фон Мантейфель, Вернер,|d1857-1926
 b 400 1# Цеге фон Мантейфель, В. Г.
 b 400 1# Цеге фон Мантейфель, Вернер Германович
 b 400 1# Мантейфель, Вернер
 b 400 1# Мантейфель, Вернер Цеге фон
 c 500 1# Zoege von Manteuffel, Werner,|d1857-1926
 n 670 ## EE, 9. kd., 1996; EE, 14. kd., 2000
 n 680 ## |iBaltisaksa päritolu eesti kirurg, meditsiinidr. (1886), Nikolai II
 ihuarst. Lõpetas Tartu ülikooli 1885, 1899-1918 oli samas prof.
 Uurimusi veresoonte haiguste, gangreeni, soolestiku läbimatus
 ja välikirurgia alalt. Oli esimesi südame- ja
 kilpnäärmeoperatsioonide tegijaid. Hakkas esimesena (1897)
 operatsioonidel kasutama kummikindaid.
 y 901 ## ELNET 2014 silja
 y 950 ## NAO kadri 2005-12
 y 951 ## |cyoval piretl 04.2007

NORM. KOOD1	a autoriregister	NORM. KOOD2	k konverteeritud	NORM. NÄHTAM.	-
----------------	----------------------------	----------------	---------------------	------------------	---

MARC Leader #####nz a22#####n 4500
 y 008 ## 020805|||adnnnaabn || |||
 y 040 ## ErRR|best|cErRR|dErTUR
 y 043 ## |cee
a 100 1# Zoege von Manteuffel, Werner,|d1857-1926
 b 400 1# Zoege von Manteuffel, Werner Maximilian Friedrich
 b 400 1# Manteuffel, Werner Zoege von
 b 400 1# Zoege von Mannteuffel, Maximilian Friedrich Werner
 b 400 1# Zoege-Manteuffel, Werner
 b 400 1# Zöege-Mantuffel, W.
 c 500 1# Цеге фон Мантейфель, Вернер,|d1857-1926
 n 670 ## EE, 9. kd., 1996; EE, 14. kd., 2000; Virtual International
 Authority File;
http://et.wikipedia.org/wiki/Werner_Zoege_von_Manteuffel
 n 680 ## |iBaltisaksa kirurg, meditsiinidr. (1886), Nikolai II ihuarst.
 Lõpetas Tartu ülikooli 1885, 1899-1918 oli samas prof. Uurimusi
 veresoonte haiguste, gangreeni, soolestiku läbimatus
 ja välikirurgia alalt. Oli esimesi südame- ja

kilpnäärmeoperatsioonide tegijaid. Hakkas esimesena (1897) operatsioonidel kasutama kummikindaid.

y 901 ## ELNET 2014 silja
y 950 ## NAO kadri 2005-12
y 951 ## |cyoval piretl 04.2007

4) Vene nimed

Autoriregister (ESTER, ISE)

NORM. KOOD1	a autoriregister	NORM. KOOD2	a valmis	NORM. NÄHTAM.	-
----------------	----------------------------	----------------	-------------	------------------	---

MARC Leader #####nz a22#####n 4500
y 008 ## 151005|||adnnaabn || ||| c
y 040 ## ErTTUR|best|cErTTUR
y 043 ## |cru
a 100 1# Jakutski, Nikolai,|cpseud.,|d1908-1995
b 400 1# Iakutskii, Nikolay
b 400 1# Zolotarjov, Nikolai
b 400 1# Zolotarev, Nikolai Gavrilovitš
c 500 1# Якутский, Николай,|спсевд.,|d1908-1995
n 670 ## <http://encyclopedia2.thefreedictionary.com/Nikolai+Zolotarev>
n 680 ## |iJakuudi kirjanik
y 953 ## |tkatt

NORM. KOOD1	a autoriregister	NORM. KOOD2	a valmis	NORM. NÄHTAM.	-
----------------	----------------------------	----------------	-------------	------------------	---

MARC Leader #####nz a22#####n 4500
y 008 ## 041206|||adnnaabn || ||| c
y 040 ## ErTTUR|best|cErTTUR
y 043 ## |cru
a 100 1# Якутский, Николай,|спсевд.,|d1908-1995
b 400 1# Золотарёв, Николай Гаврилович
b 400 1# Золотарев, Николай Гаврилович
c 500 ## Jakutski, Nikolai,|cpseud.,|d1908-1995
n 670 ## <http://feb-web.ru/feb/kle/kle-abc/ke2/ke2-a332.htm>
n 680 ## |iJakuudi kirjanik

y 953 ## |tkatt

NORM. KOOD1	a autoriregister	NORM. KOOD2	a valmis	NORM. NÄHTAM.	-
----------------	----------------------------	----------------	-------------	------------------	---

MARC Leader #####nz a22#####n 4500
y 008 ## 020611|||adnnaabn || |||
y 040 ## ErRR|best|cErRR
a 100 1# Pelevin, Viktor,|d1962-
c 500 1# Пелевин, Виктор Олегович,|d1962-
n 670 ## EE, 13. kd., 1999
n 680 ## |iVene kirjanik.
y 901 ## ELNET 2014 tamara
y 950 ## NAO triin 2002-06|pNAO tiu 2005-05 (+500)
y 951 ## |kyoval piretl

NORM. KOOD1	a autoriregister	NORM. KOOD2	a valmis	NORM. NÄHTA.	-
----------------	----------------------------	----------------	-------------	-----------------	---

MARC Leader #####nz a22#####n 4500
y 008 ## 050512|||adnnabbn || |||
y 040 ## ErRR|best|cErRR
a 100 1# Пелевин, Виктор Олегович,|d1962-
c 500 1# Pelevin, Viktor,|d1962-
n 670 ## EE, 13. kd., 1999
n 680 ## |iVene kirjanik.
y 901 ## ELNET 2014 tamara
y 950 ## NAO tiu 2005-05
y 951 ## |kyoval piretl

Märksõnaregister (ESTER)

NORM. KOOD1	m märksõnaregister	NORM. KOOD2	a valmis	NORM. NÄHTAM.	-
----------------	------------------------------	----------------	-------------	------------------	---

MARC Leader #####nz a22#####n 4500
y 008 ## 020611|||adnnaabn || |||
y 040 ## ErRR|best|cErRR

d 100 1# Pelevin, Viktor,|d1962-
e 400 1# Пелевин, Виктор Олегович
n 667 ## EE, 13. kd., 1999
n 680 ## |iVene kirjanik.
y 901 ## ELNET 2014 kadri
y 950 ## NAO triin 2002-06
y 951 ## |kyoval piretl